

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XII. Leo pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
 Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
 Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedd és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Az új korszak.

(x) Mikor a Bukott háttérbe szorult, s megszűnt „tettekkel tényező“ lenni, föllélekzöttünk s azt mondtuk, hogy új korszak hajnala köszönt reánk, hogy a „selden kommt was besseres nach“ elve ez esetben nem fog érvényesülni.

A Széll Kálmán kormánya azóta lebegett, akárcsak a Mohamed koporsója. Egy hangulatos jelszóval parádézott a világ előtt: a jog, törvény és igazság jelszavaival. Sajnáljuk, de be kell vallanunk, hogy ez inkább csak ígélet volt, a valóságban nem sok érvényesült belőle. Azt mondják, hogy Széll Kálmánban meg volt és még van a jó akarat, határozottan a jog, törvény és igazság szerint óhajtja kormányozni az országot, de ez nála inkább csak pium desiderium, jámbor óhajtás maradt, elveit eddig megvalósítani nem tudta, vagy nem merte, félt bele nyulni a darázs-fészekbe, hátha megcsipik azok a fölhízalt ló-darazsak. Mert azt mondják, hogy Széll Kálmán „jó“ ember, olyan, a ki szívesebben bujzik az áldott „pax“-nak az árnyékába, mert az kényelmesebb is, kevésbé veszedelmes is, meg az ő egyéniségének is sokkal inkább megfelelt. Ha barátai nagyobb energiára figyelmeztették, rendszeren azzal felelt, hogy ő

„nem szereti“, „nem tudja“ azt, „nem képes rá.“

Pedig az Augiás istállójának kitisztogatására falakat kellene kidöngetni, s zugó, mindent elseprő folyam áradatát kellene hőmpolygétni. Hiszen ugyszólván még minden a régiben van. Azok a régi alakok, kiknek neve hallatára összeszorul az öklünk, a kik a legbotrányosabb viszáleéseket követték el a reájuk bizott hatalommal, még mindig uralkodnak, itélkeznek elevenek és holtak felett. Sőt mi több, a Bukott seregeket szervez, hadjáratot indít, a vallási gyűlölet lángját szítja. Vele van mind, a ki a régi rendszer pocsolyájában megszokta, a kiknek természetükké vált a sárbanhengergés, a kik tisztá léghkörben nem tudnak megélni; vele tart és gyűjti a pénzt az egész zsidóság, vele tart a protestansok és kálvinisták egy nagy része, bármily pártálláshoz tartoztak is addig s körutban dühöngenek a Széll „klerikális“ kormánya ellen.

Hol van itt a jog, törvény és igazság férfja?

De talán mégis! virrad már. A Gullner Gyula államtitkársága valóra válik. Talán mire e sorok napvilágot látnak, meg is jelenik a hivatalos lapban a kinevezés. Oly régen ígérgetik már s annyira oly nagy várakozással néznek

az ő kinevezése elé. Hiszen Gullner a régi nemzeti párt egyik oszlopa volt, körülbelül kezdője és mindvégig vezérférfia az obstrukciónak, mely Bánffy a miniszterelnöki székből kiakolbólitotta. Régi ellenzéki férfin, a kinek ifjúsága az ellenzéki pártok küzdelmeiben tellett el és mindig rettegett ellensége volt a kormánynak. Volt idő, mikor majd az egész Pestmegye kormányellenes képviselőt küldött az országházba s a szervezést mindenütt Gullner vezette. Akkor Tisza államtitkársággal akarta a kormányba édesgetni, de ő megvetette a koncepot, édesebb volt neki a közkatona szabadsága a méltóságos vagy nagyméltóságú úr szolgaságánál. Hogy most hivatalt vállal, áldozatot hoz. Föládossa függetlenségét, idejét, melyet pompásan gondozott birtokai és bérletei vezetésére fordított. Most nagy tekintélynek örvend mindenütt, ki tudja, hogy a választások lezajlásával nem esik-e vissza ismét az egyszerű, leszerelt emberek sorába, hiszen azok a magas hivatalok, akár csak a malom, egyik embert a másik után örlik meg. Lesz-e ereje és szerencseje Gullnernek, hogy magát hosszabb időn keresztül felszinen tarthassa, az a jövő titka. Mi mindenesetre várakozással tekintünk az ő kinevezése elé. Az obstrukció idején a néppárttal együtt küz-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Utások.

Írta: *Mányiné Prigl Olga.*

Giza sápadtan jött vissza a pénztártól:

— Látod Miczi, ugy-e, hogy megmondtam?

— Mi, nem volt elég a pénz a jegyre?

— Persze, hogy nem. De hiszen én emlékeztem is rá egészen jól. Jövet nyolcz forint 15 krt fizettünk a két másod osztályu jegyért s te még is beugrottál, hogy a drágábbik boldogságot vegyük meg Herczmantól. — Itt van, most már nem futja ki a pénzünk. Borzasztó...

Giza szeretett volna sirni mérgében s a hugát korholta:

— Mindennek te vagy az oka...

Miczi nevetett. Az volt a szokása, hogy mentül nagyobb bajba kerültek: annál jobban kaczagott.

— Igy nem váltottál jegyet, persze?

... Az órára nézett. Pedig mindjárt indul a vonat. Add ide csak azt a tárczát!

Öt forint 45 krajczár volt benne, miután az indulást megelőző pénzzárolásnál két huszfillérest elnétek egy-egy koronának.

Miczi nem sokáig gondolkozott. Oda ugrott

a pénztárhoz könnyed, csengő hangon szólott be:

— Két harmad osztályu jegyet!...

A pénztárnoknö csodálkozva nézett rá, hanem azért csak felhuzta a kis ablakot s kiadta a két dohánybarna bilétát.

— Női szakaszt kérünk s meglehetősen tisztességesen utazhatunk, vigasztalta a nényét Miczi.

— Hordár! — szólott oda Giza: az ott a mi csomagunk, legyen gondja rá s figyelmeztessen a Szeged felől jövő vonatra.

— Parancsára nagyságos kisasszony.

Prüszkölve, apró tűz szikrákat hányva robogott be a vonat. Erősen esteledett s a lámpák már fel voltak gyújtva a kocsikban.

A hordár összeszedte a csomagokat és futott előre. Giza kissé zavartan teregette:

— Női szakasz, har... harmadosztály!...

— Én harmadosztályosokkal nem érek rá vesződni, — mondta gorombán az imént még illedelmes és készséges hordár s ezzel letette a csomagot a perronon.

Giza elpirult. A fátyola alatt is majd kicsattant a szégyentől az arca.

Miczi azonban nem hagyta el a lélek jelenlété.

— Gyer utánam Gizuskám, szólott a nényének s utat tört a dulakodó csöcselék közt.

— Kalauz! női szakaszt! kiáltotta:

A kalauz persze ez ismert mondással felelt:

— Nincs...

A népség tolongott, kiabált, lökdösődött s a két leánykát feltaszították maguk előtt. Végig vergődtek azok valamennyi szakaszon, de egyik jobban tűmve volt, mint a másik. A kocsi tele voltak pipa füsttel. Egyikből valami vad nóta hangzott fel, — míg a többi zsufoolásig megtelt vásáros és munkáról hazatérő néppel és azok holmijaikkal.

Gizella lecsukott egy ablakot és oda intette Miczit szigoruan:

— Se jobbra, se balra ne nézz, itt állj mellettem...

Kidugták az égő arczukat; a szívük sebesen vert a félelem és nélkülözéstől. Remegve keresték egymás tekintetét s Miczi, a könnyű vérü Miczi elszomorodva simogatta a nénye kezét:

— Istenem, ha bennünket most a mama látna, vagy ő...

— Kísasszonyaim, ne hajoljanak ki, lelken, oktatta őket egy természetes kofa asszonyosság: tiltja a gőzös réglájá, meg osztán kár is volna a helyes kis orczájukért. — Isten ments, hogy összetörje valami telegráf karó, mint már annyiszor olvastuk az írásban...

Mai lapunk 6 oldal.

dött, megtanulta becsülni ennek a kis pártnak életrevalóságát, meg azt, hogy ha más úton is, mint ő, de a haza ügyéért munkálkodik. Ha nem hatalomra-vágyásból fogadja el magas állását, ha a függetlenségnek és nem a szolgálalkúságnak dicsőítője volt eddig, nem lehet elnyomója a néppárt fejlődésének.

Ugy halljuk, hogy Széll Kálmán öt szemelte ki a jövő választások előkészítésére és vezetésére, s ő, ki ellensége igazában csakis Bánffy uralmának lehet, bizonyára nem tör oly eszközökkel a néppárt ellen, mint a minökre a Bukott vetemedett, hanem szabad folyást engedni a népakarat megnyilatkozásának.

Ha valóra válik a sok szép remény, melyeket az ő jelöltségéhez fűznek, bennünket némileg büszkeséggel tölthet el az is, hogy megyénk szülőtte, hogy itt Fejérvárott végezte a középiskolákat és hogy megyénkben most is gazdálkodik.

Benne az embert becsüljük, a liberális párt egy becsületes szándéku harcosát. Politikájától, mint egyáltalán a liberális politikától idegenek vagyunk. Mi tudjuk, s esontunktól velünkig megvagyunk győződve, hogy a liberalizmus ellensége a kereszténységnek, vele és annak elveivel ellenkezésben fog lenni mindaddig, míg egy új, talán egy keresztény párt, talán egy, még a liberálisnál is rosszabb párt kerül uralomra. Nekünk, a keresztény örök igazság harcosainak velük békességünk nem lehet soha.

Magyar közöny.

Irta: gróf Zichy Jenő.

Bocsássa meg nekem a nyájas olvasó, ha én az ipar érdekében megindított mozgalom gyors sikerében bizni nem tudok. Akármilyen hévvel esüggök is a magyar ipar sorsán, a melynek első sorban szenteltem életem munkásságát,

A két leány önkénytelen visszahúzódt. — Ugy, egy aranyosak, de hogy is kerültek mi közibénk szép uri lelkeim?

— Hé bácsi, ugy ne vigye odébb a piszkos szűrét, hogy menten be kiáltom a kondokort! — Te meg, malé kölyök, állhatsz is, nem török belé a bokád!

A két leány hálatalt pillantást vetett az erélyes asszonyságra.

— No, most már parancsoljanak helyet foglalni, szólott a lányokhoz szeliden, kötevényével gondosan törölgetve az üresen hagyott helyet. — Bizony, bizony, — mentegetődzött, — más-kor koránisines itt annyi népség, de hát piac van Orosházán. Oda megy ez a tenger hagymás, paprika áruló nép! Még csak az a szerencse, hogy az eső nem esik, ugy is elég volt az idén belőle. Jaj mekkora vizek vannak arra, mifelénk: a buza csupa rozsdá. Nagy, nagy istenverés . . .

Folyt az asszonyból a szóáradat, Miczi még egyre fészkelődött a helyén.

— Rosszul vagyok! sugta oda Gizának s csakugyan halott halvány volt az arca.

— Giza megjéjdt:

— Uristen, csak a kalauz itt volna valahol . . .

— Kisasszony, fordult hozzájuk egy szolid, intelligens kinézésű fiatal ember, ki eddig hát-

nem tudok vakon bizni ebben az akcióban, mert véleményem szerint az iparkérdés helyes megoldása az önálló vámtérület behozatala nélkül el sem képzelhető. Politikusaink nagy része fázik az önálló vámtérülettel és repressáliáktól fél Ausztria részéről. Hát azt kérdem én, milyennek is lehetnek ezek a repressáliák? Ausztria a nélkül is felhasznál minden lehető eszközt, hogy a magyar iparnak árson. Attól félnek, hogy ki fogja szorítani a magyar papirokat? Hát nem szorította-e ki így is, önálló vámtérület nélkül? Nem mutatja-e meg minden egyes nagyobb osztrák versenytárgyalás az osztrák mervadó köröknek azt a célját, hogy a magyar ipart, a hol csak tudják, lehetetlenné tegyék? Attól félnek, hogy az osztrák a magyar buza bevételét fogja megnehezíteni? Hát nem-e így is közös vámtérület mellett hat forintos már a búzánk és nem lesz-e az osztrák a búzánkra ráutalva a vámsorompó felállítását után is? Minden egyes ipari és gazdasági intézkedése Ausztriának megmutatja azt, hogy a szomszéd így is lépten-nyomon repressáliákkal él, a mikor nincs miért. Így is kimeríti egész arzenálját ellenünk. Többet akkor se fog érthetni, mint a mennyit tud, annyit pedig ma is ért.

De még egy oka van az én hitetlenségemnek. Ez a mozgalom nem új, hanem már harmadszor vagy negyedszer ismétlődik és az a nagy közöny, mely a nemzeti iparpártolási akciónál mindig megnyilvánult, mihelyt tetekre került a sor és nagyobb dolgok megvalósításáról volt szó, féltő, hogy megint fel fogja ütni a fejét.

Pedig a magyar ipar fejlesztése Magyarországra nézve ugyszólván életkérdés. Már az 1877-iki fejevári meggyűlésen megmondottam és megmondom ma is, hogy a magyar ipart fejleszteni kell, ha föl akarunk jutni a nyugat-európai államok színvonalára. Már akkor vallottam és most is vallom, hogy ipar és kereskedelem a földműveléssel ellentétben nem lehet, hogy veszedelmes és káros az országra, ha a kettő között ellentétet keresünk. Az egyik a másiknak kiegészítője. Az ország egy organikus egész test, a melynek két válla van. Az egyik az ipar és kereskedelem, a másik a földművelés; mindegyiken egyformán nyugszik az ország terhe. És most kötelességem szímet adni arról, hogy közpályámon, mely ugyszólván össze van forrva az iparkérdéssel, hol és mikor szereztem ezt a pessimizmust?

Ugyancsak 1877-ben hirdettem, hogy külkereskedelmünk földrajzi fekvésünknek fogva csakis keleten érvényesülhet. Akkor a kelet

tal volt feléjük, ha nem veszik szerénytelenségnek, én ajánlanék valamit: méltóztassanak kihuzódni a folyosóra, majd megmutatom . . .

Udvariasan felnyitotta az ajtót:

— Parancsoljanak: talán itt . . .

— Hisz ez nem folyosó, szőrnütködött Giza.

— Kérem a harmadosztályon . . .

Két lépés volt az hosszában, szélességében talán egy fél. Jobbról, balról nyílt az ajtó a felszállásra.

— Sokáig nem érünk állomást, itt addig pihenhet a kisasszony . . .

— A jó Isten velünk, — sudta oda Miczi hágyadtan Gizának. — Hisz ez uri ember, tán ugy járt mint mi . . .

Oda támasztotta fejét az ablakhoz s a tiszta levegő meinten visszaadta kedélyének ruganyosságát.

A fiatal ember is kint maradt a fülkében. A tulsó ablakhoz húzódt, de most arczával fordult a lányok felé s azok a félhomályban mintha érezték volna a tekintetét. A kezeit összekulcsolta mellén s ugy nézett rájuk, még lélekzetét is visszafogta.

— Messziről jön? kérte Miczi, hogy a zavart csöndet elüsse valamivel.

A nénye egy pillantással leintette, mi nyilván figyelmeztetés volt a diskurzus félben ha-

még disponibilis volt. Minden józanul gondolkodó ember igazat adott nekem — elvben. És mit látunk? Azóta évek multak el; jött a selejtes belga, a selejtes angol ipar és nyomorlonyomra elhódította előlünk a területet. Mi nem is védekeztünk. Azután jött a hatalmas német ipar, és el vett annyit, a mennyit csak lehetett.

Es mit tettünk mi? Nemcsak eltűrtük est, hanem még megnyitottuk kapunkat az osztrák iparnak, a mely saját hazánkba szorított ki bennünket. Szégyenlem bevallani, hogy a minap Szegeden jártam és az egész városban semmiféle magyar iparczikket nem találtam. Minden boltból az osztrák ipar vigyorgott felém. Ez a tükre a magyar ipar mai helyzetének. A külkereskedelem keletre való terelésének elmulasztásánál láttam én a magyar közönyt először.

Három körutat csináltam az országban a magyar ipar érdekében s bő alkalmam nyílt tapasztalatok gyűjtésére. Jártam városról-városra, mezővárosról-mezővárosra, vidéki kiállítási bizottságok és ipartestületek szervezése érdekében, és a hol csak szeret éjthettem, magam közvetíttem a megrendeléseket, szenzáloskodtam a magyar iparnak. Mit láttam akkor? Azt, hogy az iparos osztály nagyrészt bevándorolt idegen, a ki mikor itt megzadagodott, összecsomagolta holmiját és tudományát s vitte haza, a külföldre. Akkor mondtam, hogy a magyar iparos először meg kell teremteni a magyar iparos osztályt, hogy aztán annak segélyével megszerezzük a piacot.

Beadtam akkor a Házban egy memorandumot az alsófoku ipariskolák felállítására. A kultuszminiszteri tárcza tárgyalásának megkezdésekor történt. Ugyanazon a napon, egy órával azelőtt fejezték be a földművelésügyi tárcza tárgyalását egy nagy elhatározással. Megszavaztak egy Verneuil nevű angol mén megvételére — ha jól emlékszem — 140.000 forintot, lelkes örömrivalgás között. Zárjel között jegyzem meg, hogy a nemes állat már egy év mulva lezarta örökre szeimeit. Egy félórával — mondom — e határozat meghozatala után javasolom, hogy állítsanak be a kultuszminiszteri tárcza költségvetésébe alsófoku ipariskolák felállítására 12—20.000 forintot. A lelkesedés lelohadt, minden arc megnyult. Én nyíltan kijelentettem, hogy az már meg sem járja, hogy egy órával azelőtt megszavaztak egy lóért 140.000 frtot és most ellenvetéseket mernek tenni rongyos 12—20.000 forint miatt, a melylyel a magyar iparoktatás alapkövét lehetne lerakni. Erre azt felelték: „Az nem tartozik ide!” „A 140.000 forint már meg van szavazva!” „A közoktatási

gyására. Miczi bosszankodott: „Te olyan hálátlan is tudsz tenni! . . . mert a szegény fiú már a kisebbik csomagjunkt is kiczipelte, melyen felváltva hol az egyik, hol a másik leány ült.

— Szabadkáról jövök mondta az s még a hangja is egyre rokonszenvesebb lett. Vasutépítésnél voltam kint, s most megyek fel megint Pestre.

— Szeret Pesten lakni? — toldta a beszélgetést Miczi.

— Óh, nem sokat élveztem én a főváros örömeit, — enyém a munka, a tanulás . . .

— Én is most jövök a vizsgáról s ez már az utolsó vizsgám, — csicsergett a leány.

— Nekem még sok van hátra . . .

A vonat sebesen robogott, az apró órházak, telegráf oszlopok, a helyt-helyt sötétlő, lombos erdőcskék kísértetiesen futottak el mellette. Az égbolt keleti felén egy esomó sötét, rongyos szélű felhő mögül vörös tányérral bukott fel a teli hold világa s aztán lassan-lassan valami ezüst ködöt szórt szerteszét az éjszakába. Mentől feljebb jött, annál fehérebb lett a sugara s hogy beömlött a kocsi filke ablakán, valami csodaszép reflexet vetett a leányokra. A férfi babonás csodálattal nézte a két karcu alakot, a kik önkénytelen édes pózzal karolták át egymást.

tárczára nem lehet többé visszatérni!" Trefort odasomfordal mellém, és halk hangon kezd kapacitálni: „De kérlek, nyugodj meg abban, hogy nincs pénz rá!" En nem nyugodtam meg és így szóltam: T. Ház! A miniszter ur azt mondja, hogy e célra nincs pénz. Hát ha én a pénzt rendelkezésre bocsátom, kötelezi-e magát a miniszter ur arra, hogy az iskolákat fenn fogja tartani? A miniszter habozott. Ekkor láttam én az országos közönyt ipar ügyekben másodsor. Végre nem menekülhetett a miniszter és meg kellett ígérnie, hogy az iskolák fentartásáról gondoskodni fog, ha én felállítom őket. Akkor én így szóltam a t. Házhoz: „En szívesen átadok és rendelkezésre bocsátok a miniszter urnak ezennel egy 20.000 frtos utalványt, amely a felállítási költségek fedezésére lehetővé teszi. Ezek után az iskolákat a tisztelt Ház jóindulatába ajánlom." Hát mit lehetett csinálni? El kellett fogadni ezt az ajánlatot, sőt meg is kellett köszönni nekem. De aztán jöttek az ellenvetések: „Hja barátom, hát szépnek szép, de az iparosok nem fogják az iskolákat igénybe venni, mert a tanoncoknak a gyermekeket kell ringatni, a műhelyeket tisztítani; fel fogjuk állítani az iskolákat és nem lesz tanuló.

Az ellenvetések csak arra keltek, hogy rám sózzák azt a kötelességet, hogy bejárjam az országot, az iparosokat kapacitáljam és az iskolák tényleges létesítéséről is gondoskodom. Ezt meg is tettem. Magam mellé vettem Jágócsy Péterffy Józsefet és bejártam 89 községet. Éjjel utaztam, nappal agitáltam. Elköltöttem 20.000 frt helyett 42 ezeret és csináltam 27.800 gyermek számára tanonciskolát. Utazásom tanulásairól és tapasztalatairól egy elaborátumot dolgoztam ki és át is adtam illetékes helyen. 17 év mult el azóta mai napig sem kaptam erre egy sor választ sem.

Megcsináltam az iparos iskolákat és kidolgoztattam ezek számára 5—6 tankönyvet, a melyek darabonként 1.50—1.60 forintba kerültek. Kifejtettem a miniszternek, hogy ez képtelenség, a szegény iparos nem tudja megfizetni ezeket a tankönyveket. Azt a feleletet kaptam, hogy hja, ezen nem lehet változtatni! Mit tehettem egyebet összevásároltam a magam költségén valamennyi könyvet, leszállítottam árukat husz krajczára és így bocsátottam áruba. Ezt is hallgatagon vették tudomásul.

Később azt láttam, hogy az iparoktatás fejlesztése elkerülhetetlenül szükséges; elmentem az öreg Posner Károly Lajoshoz és rábeszéltem őt a technológiai iparmúzeum felállítására, a mely a felsőfokú iparoktatás otthonává lett.

— Ugy-e bár a technikán van? kérdezte kis szünet után a nagyobbik. Ismerősöm van ott . . .

— Én csak a technológián vagyok, mondta a fiu szerényen. Igen, mi csak este tanulhatunk, mert egész nap dolgunk van a gyárban. Hat óra munkaidő, de ez semmi, mert az ember napról-napra hasonlóbb lesz a vashoz, a melylyel dolgozik. Oh én imádom a gépet! Istenség rejlik abban! Istenség . . .

A két leány gyönyörködött a lelkesedésben, a széles vállu, karcsu fiatal ember csakugyan úgy festett a misztikus világításnál, mint valami Zeusz korabeli pogányisten, a ki villámot szokott kovácsolni, hogy ellopjon az égiektől minden hatalmat.

Miczi fülebe sugta a nénjének:

— Te, milyen kedves ez, — milyen szép . . .

Ejféltájt más vonatra kellett szállaniok s a fiu hűsége cipelte utánok a csomagokat.

A lányok könnyű jártassággal nyitottak be az I. osztályú váróterembe. A fiu félszegen húzódott meg s tudja Isten, mintha a nagy világgosságon vesztett volna a nimbuszából. A két leány egyformán konstatalta rajta, hogy a ka-

Kibéreltük a Belezna-kerület, és megcsináltuk a múzeumot, a mely hivatását gyönyörtien töltötte be. Egy külön kuratóriumot alakítottunk a múzeum igazgatására, a melynek én voltam az elnöke. És mit felelt erre az állam? Egy szép reggelt levelet kaptam, mely körülbelül így hangzott: „Tisztelt Gróf Ur! Van szerencsém Önt arról értesíteni, hogy a technológiai iparmúzeum vezetésére alakult kuratóriumot feloszlato és Önt az abban viselt elnöki állásától felmentem." Ez volt a jutalmam a technológiai iparmúzeum felállításáért. Közönséges elcsapatás.

Az országos közöny valóságos diadalt ült az első kiállítások rendezése körül is. Mikor 1879-ben a fehérvári kiállítást akartam rendezni, a kormánytól segélyt kértem. A kormány adott is 600, mondhatnák száz forintot. A társadalmi előkelőségek, a kikhez fordultam, hallani sem akartak anyagi áldozatról. En a saját zsebemből előlegeztem 87.000 frtot; mindenki azt mondta, hogy azt a pénzt kidobtam. Bebizonyítottam, hogy nem kell félni a kiállítások rendezésétől; a pénzemet visszakaptam, sőt a kiállítás még fölösleggel is záródott és azonkívül még a múzeumnak ajándékozhattam a gyönyörű kapukat és állványokat, a melyeket a párisi kiállításon vettem.

A fehérvári kiállítás után gazdasági és ipar-kongresszus ült össze Budapesten. Ott hangoztattam, hogy a legnagyobb baj a magyar textil-ipar hiánya és hogy e hiány miatt szövetszeműekért évenként 160 milliót viszünk a külföldre. Rám hagyták, hogy ugy van helyes. En nem értem be ennyivel, hanem kimentem Freiwaldauba és vettem ott szövöszkeket. Darabját 85—90 forintért. Rávettem egy szoinoki embert, hogy e szövöszékek előállításával foglalkozzék és csakhamar sikerült is neki ilyen szövöszékek darabját 35 frtért előállítani. 1881-ben hoztam létre a női iparkiállítást; ott bizonyítottam be, az általam behozott szövöszékek nagy előnyét a régié felett, mert a míg egy jól megteremtett asszony egy nap alatt az ő régi czeplédei szövöszékén arczának véres verejtékével nem tudott negyven centiméternél többet megszöni, addig ugyanazon idő alatt az én gépem egy 12 éves leány a legnagyobb könnyöséggel másfél métert állított elő. Ezen tapasztalatok után természetesen azt reméltem, hogy a népet, vagy legalább annak egy részét el fogják látni ilyen szövöszékekkel. Megkezdtem a gyűjtést, de biz az vajmi kevés eredménnyel járt. O Felsége a királyné adott 500 frtot, Haynald érsek 50 frtot, ez volt az egész, a mit magánemberektől e célra kaphattam. De azért kétszáz szövöszéket osz-

bátja szabása, a kalapja, cipője is olyan füres, mint otthon a valóságos mesterlegényeké. Szinte restelték volna, ha az állomáson valami ismerőssel találkoznak, mert a szegény fiu egyre ott silbakolt a csomagjuk mellett s nézett, nézett rájuk, mint valami hűséges kutya.

— Ni ott vannak Várkonyiék, sugta Giza a hűgának ijedten.

Azok nagy örövendezve már jöttek a lányok elé.

— Milyen jó, hogy együtt utazhatunk! — tapsol a kis Várkonyi Ella.

Giza a pénztárnál érvényesítette a jegyet, persze ráfizetéssel a II. osztályra.

Elegánsan szállottak fel az uri ismerőseikkel s a hordár hajlongott előttük. A „nagy" fiu a korlátra támaszkodva csak bámult, bámult maga elé s mikor a két leány még egyszer kinnézett az ablakon, — úgy tetszett neki, mintha egy futó bucsu pillantás érte volna. Szinte fátyolos lett tőle a szeme.

Azok bent egymásra néztek s a kisebbik szinte szomorúan mondta:

— Istenem, milyen füresen is bántunk el szegénynyel aztán . . .

tottam ki. S akkor állt be az a hallatlan eset, hogy a szövöszékeket a községek nem akarták fölem elfogadni. Ekkor láttam én az országos közönyt harmadszor.

Láthatják tehát, elég keserű tapasztalatot szereztem, a melyek elégségesek volnának arra, hogy a legtöbb emtért itébeben megingassák. De én bizalmamat mégsem vesztettem el teljesen; úgy látszik, javultak a viszonyok és kedvezőbb szél jár a magyar iparra. De a magyar védjegy és főképen az önálló magyar vámterület behozatala nélkül a lelkesedés tüze megint el fog aludni, mint a szalmaláng. A domináló osztrák ipar kizorítására nem elég a hazafias szándék, nem elégségesek felintézkedések, itt radikális védelemre van szükség, a melyet csak az önálló vámterület nyújthat. Az a fő, hogy közmegegyeződéssé váljék az az igazság, hogy az önálló vámterület behozatalával nem veszthetünk semmit, ellenben mindent nyerhetünk. A magyar közönyt csak az fogja megtörni, ha megadjuk a jogosult magyar érteknak a lehetőséget arra, hogy érvényesülhessen.

UJDONSÁGOK.

— **Püspöki körlevel.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök V. számú körlevelében tudomására hozza papságának, hogy a mai napon a kath. világ középpontjába, sz. Péter székvárosába s sírhelyére Rómába utazik, hogy a magyar katolikusok római zarándoklatával részt vegyen a jubileumi sz. év kegyelmeiben, hogy a századévi hódolaton jelen lehessen s hogy a magyar katolicizmus kilencszázados évfordulója alkalmával a katolikus magyar zarándokokkal, Krisztus földi helytartója s az apostoli szentszék iránt érzett törhetetlen hűség s fiu ragaszkodásának kifejezést adhasson. Eszedmi fog Nagycsónyunk s Szt. István hathatós pártfogásáért, hogy Szt. István öröksége Krisztus egyházával kötött szövetséget fel ne mondja, hogy térjen vissza a boldog idő, midőn nemzetünk egy szívvel s ajakkal dicsőítette Jézus Krisztust!

— **Egyházmegyei hírek.** Ernst Ignác cz. kanonok, ny. esperes s acsai plebános 95 éves korában Budapesten elhalálozott. — **Pintér** Ferenc vajtai káplán kiségtől lelkészévé **Sár-Sz. Miklósrá**; **Küttlhofer** István Bicskeről **Vajtára**; **Horváth** Imre Sár-Sz. Miklósról **Bicskére** küldettek káplánoknak. — **Andrásek** János **vöröscári** és **Bolcsontinál** Ferenc **kálozi** káplánok pedig kölcsönösen áthelyeztettek.

— **Elő apáti mise.** Ünnepe volt e hó 17-én. Husvét harmadnapján **Zsámbék** községnek **Gézony** Gyula apátplebános, az arany érdemkereszt tulajdonosa akkor mutatta be az Urnak fényes segédlettel első apáti miséjét. Jóbarátai, paptársai és volt káplánjai közül számosan megjelentek, hogy a köztisztelőnek és szeretetnek örvendő apát ünnepét minél emlékezetesebbé tegyék. Kora reggel már mozsarak durrogása jelezte az ünnep kezdetét, a misén pedig az egész község aprajánagyja részt vett s valósággal lélekemelő ünnepet ült, hogy kimutassa ezáltal is szeretetét az új dignitárius iránt. Mise alatt egy a tanerőkből igen ügyesen szervezett énekkar pompásan adott elő latin miseénekeket. Utána **Bulics** Ferenc budakeszi esperesplebános üdvözölte paptársai nevében Gézonyt, a ki meghatottan válaszolt. Ébéd alatt az új apát felköszöntötte a megyés püspököt s ezenkívül is számos felköszöntő hangzott a vendégszerető gazda asztalánál. Adja Isten, hogy minél tovább és minél tartósabb egészségre örvendhessen **Zsámbék** község javára és örömére.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A városi törvényhatóság e hó 19-én **Havanc** József polgármester elnöklété alatt rendkívüli közgyűlést tartott, hogy a sorozások miatt megváltoztatandó rendes havi közgyűlés határnapját megállapítsa. A bizottság a közgyűlést, a polgármester indítványára, a jövő csütörtökre tízte ki. **Korács** István bizott-

sági tag emelkedett fel ezután, hogy a mult-közgyűlésen a megyei törvényhatósági tisztviselőkről mondott erős megjegyzéseit helyreigazítsa. Kijelentette, hogy a vita hevében mondott szavakkal sérteni nem akart; de ha a tisztikar másképp vélekednék, ő ezennel bocsánatot kér. E nyilatkozat tudomásul vétele után a közgyűlés véget ért.

— **Kinevezés.** Dr. Osváth Albert, budapesti kereskedelmi és váltó-törvényszéki aljegyző, a székesfejérvári kir. járásbírószághoz albiróvá neveztetett ki.

— **Székesfejérvár számközeiben.** Nem akarunk ezuttal általános statisztikát kimutatást adni szegény, de híres városunkról, csupán vagyonni állapotát vázoljuk röviden, a mint azt a *Mohai* Lajos főszámvevő által készített zárószámadás mutatja. Derék munkát végzett a főszámvevő, mikor ezt a numerus-letőt összeállította, mely napnál fényesebben bizonyítja, hogy voltaképpen nem is a vagyonunk kevés, hanem a — pótlódók. A mult esztendői vagyonni leltár szerint a város tulajdonát képező értékek summa summaurum 5.367.948 frt 68 1/2 krt tesznek ki, míg az összes adósságunk csak 1.113.721 frt 34 krra rug. E szerint a tiszta vagyon „még” (de nem „mindig”, mint a Sz. H. megjegyzi) 4.147.941 frt 73 kr. A gyarapodás az előző esztendőhöz hasonlítva 230.161 frt 77 1/2 kr. A házipénztár bevétele a mult esztendőben 599.171 frt 68 kr. volt, a kiadás pedig 581.592 frt 44 kr.; így a többlet 13.279 frt 24 1/2 krt. Tehát: „tiszta vagyon”, „többlet”, „gyarapodás” sat. — és még pauszakodunk? Ó, mi telhetetlenek!

— **A megyei kórház.** A megyei kórház bizottságának e hó 19-én tartott ülésén *Hübner* Jenő műtépítő többrendbeli módosítást kért eszközölni az eredeti tervezeten. A bizottság elhatározta, hogy a kórház homlokzatára a vármegye ezimerét az épület jellegének megfelelően, 150 ft költséggel felállítja. Azonkívül átír a városi hatósághoz, hogy a katonai csapatkórház és a kórház között lévő uton gyalogjárót készíttessen s azt lámpákkal lássa el, a két kórházat elválasztó területet pedig, egészségi szempontból, fenyőfákkal ültesse be. A csatornázást tervét változatlanul elfogadta a bizottság.

— **Charussek Rezső temetése.** Tegnapelőtt halt meg a főváros szomszédságában levő Tétény-községben a magyar sakkvilág egyik kitünősége: *Charussek Rezső*. Egyik barátjának és mestertársának házában, *Maróczy*nál érte a halál, hol már hosszabb idő óta tartózkodott. Halála óta számos sürgöny és részvétnyilatkozat érkezett a viáig minden részről Maróczyhoz. Temetése 20-án délután volt a Budapesti Sakkör, valamint a Műkedvelő Sakk-társaság testületileg képviseltette magát a temetésen s a sírra koszorút helyezett. A „Székesfejérvári Sakköz Társaság” koszorúját *Lukács* László tette le. A társaság, melynek az elhunyt mester tiszteletbeli tagja volt, mint értesültünk, legközelebb „*Charussek emlékvésényét*” rendez, melyre *Maróczy* s a többi kiváló magyar mestereket is meghívja.

— **Zenevizsga.** *Hermann* Ede zenetanár f. hó 19-én tartotta meg tanítványai által ímpepélyes vizsgálati hangversenyét a színházban. E vizsga fényes tanujelét adta a kiváló zenetanár tanítási képességének, a menyiben vizsgázó tanítványai egytől-egy nagyon szép gyakorlatosságot mutattak be. A színházat ez alkalommal díszes, előkelő közönség töltötte meg és sok tapsban részesítette a vizsgázókat. A vizsga első számát *Pataky* Jenő játéka képezte, ki az „*Air*” című darabot játszotta, gördülékeny futamokkal, utána *Fischl* Béla Spies „*Serenade*”-ját, *Engel* Endre Rieding „*Imprhmtu*”-ját, *Löwinger* György Hoffmann „*Ballad*”-ját játszották el, mindhárom határozott, nagy gyakorlatosságot tanúsító játékkal, tiszta intonálással. *Pick* Jolánka Maresch „*Román*”-ával szintén szép részlet képezte a vizsgának. *Engel* Ferencz Singelee „*Robert le Diable*”, c. *Engel* István Verdi „*Il Trovatore*” c. *Hermann* László pedig Szász „*Hegedű*” versenyt egyenletes simaságu előadásban produkálták, főképen a kis *Hermann* nagyon szép iskolája van. *Lichtenekert* Piroksa finom diskrét játéka mellyel Seitz „*Rondó*”-ját interpretálta; méltán megérdemelte a sok tapsot. *Szűts* Andor a leggyakorlottabb és úgy látszik a legrégebb játékos

is, hangszínezése tömör; a futamok egyenletes lágyssággal jönnek ki ujjai alól. Végül *Füster* Margit kisasszony következett *Alaud* „*Concert valzer*”-jével, melyet magyaros tüzell, szép variációkkal hatatosan játszott el. Az együttes játékok, szép ensemble-ja, hiba nélküli, határozott előadása szintén dicséretet érdemel. A zongora-kíséretet *Say* Tekla kisasszony vállalta el s szép játékaival, diskrét alkalmazkodásával nagyban emelte a vizsga szép sikerét. A kisasszonynak a vizsga elején szép virágkosarat nyújtottak fel.

— **Tíz éves találkozó.** Mint 29 tanulóárs közül jelenleg egyedüli székesfejérvári lakos, felkérem tisztelt volt tanulóársaimat, kik a *Székesfejérvári Kereskedelmi Akadémiában* 1890-ben érettségi vizsgát tettek, legyenek szivesek tartózkodási helyüket velem mielőbb közölni, hogy pünkösd vasárnapján Székesfejérváron megtartandó találkozóink programját nekik megküldhessem. *Németh István*, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főügyvezetője.

— **Póttartalékokok feyvergyakorlati.** A póttartalékokok 13 napos tavaszi feyvergyakorlata e hó 24-én veszi kezdetét. A kisebb rész — 168 ember — vonul be ekkor, míg a nagyobb — 1200 ember — csak a jövő hónap 9-én. A póttartalékosokat jórésben az e célra bérelt helyiségekben helyezi el a szállásoló bizottság s csak mintegy 120 ember lesz a polgárokhoz kvártélyozva.

— **A felső kereskedelmi iskola** tanulói e hó 19-én érkeztek vissza olaszországi tanulmányutjokról. Uti tapasztalataikat igen ügyesen írta meg *Szenyovszky* Ferencz, az intézet egyik szorgalmas növendéke s a közönség bizonyára élvezettel olvassa e leírást, melynek közlését mai számunkban kezdtük meg.

— **Katonasorozás.** *Keresztes* Ignác közigazgatási tanácsos, mint katonaugyi előadó a következő hirdetményt teszi közzé: Székesfehérvár szab. kir. városban a *fősorozás* 1900. évi április hó 27., 28. és 30. napján fog megtartatni; felhívom tehát a katoná sorban levő ifjakat, vagyis azokat, kik 1877. 1878. és 1879. évben születtek, hogy a városházán a fent jelzett napokon mindig délelőtt 8 órakor, hadképesség tekintetében való megvizsgálatauk végett, törvényes következmények terhe mellett megjelenjenek. — Bővebb tájékozás végett megjegyzem, hogy a vidéki illetőségű avatóságos egyének április hó 30-ik napján fognak a sorozó bizottság elé állittatni.

— **Honi ipar.** E czimen egy igen figyelemre méltó folyóirat indult meg Budapesten. A csinos kiállítású füzetekben felette érdekes és időszerű cikkeket találunk közéletünk jeleseitől, kik lelkesen támogatják *Sugár* Ottó, a szerkesztőt azon igyekezetében, hogy a honi ipart a társadalommal magismertesse. A havonként kétszer megjelenő folyóirat — melyből mai számunkba *Zichy* Jenő grófnak egy érdekes cikkét vettük át — melegen ajánljuk olvasóközönségünk figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Royal-szálló A.

— **Népgyűlés az olasz borvám ellen.** *Kovács* Sándor moóri főszolgabíró husvét másnapjára népgyűlést hívott össze az olasz borvámok ellen, melyek a mi szőlős gazdaságainkat oly súlyosan érintik. A népgyűlést f. hó 16-án d. e. 11 órakor tartották meg a moóri községházán, melyre mintegy ötszáz szőlősgazda jelent meg Moór és vidékéről, a kik különösen érzik a rossz olasz borok importjának hátrányait. A gyűlést *Kovács* Sándor főszolgabíró magyar és *Wittinger* Pius h. plebános német beszéddel nyitották meg, melyekben előadták a bortermelők sérelmeit. A népgyűlés zajos helyesléssel fogadta a kitünő szónokok szakszerű fejtegetéseit és egyhangú lelkesedéssel elfogadta azon határozati javaslatot, melyet a már előzőleg alakult borvám-bizottság terjesztett a népgyűlés elé, mely szerint kérelem

intézendő a kereskedelmi és földművelésügyi miniszteriumokhoz, valamint az országgyűlés képviselőházához és a megyei törvényhatóságokhoz, hogy az 1903-ban megújítandó kereskedelmi szerződések megkötésénél előtérni iparkodjanak, hogy az olasz borok importja a régi vámtarifa visszaállítás által megakadályoztassék és ezáltal, a magyar termelők jogos és törvényes érdekei megóvassanak. A határozati javaslatot a népgyűlés és a borvámellenes bizottság egy küldöttsége fogja a legközelebbi napokban az illetékes minisztereknek és a megye főispánjának kellő pártolást végett átnyújtani. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy bortermelőink érdekében állana hasonló népgyűléseket tartani az ország többi bortermelő vidékein is. Ezen kívánságot különben a népgyűlés is befoglalta határozati javaslatába, melynek terjesztésére a megye törvényhatósága átirat utján fogja fölhívni az ország többi törvényhatóságait.

— **Bankfiók Székesfejérvárott.** A mult havi városi közgyűlésen *Kraizler* Zsigmond indítványozta, hogy a közgyűlés kérje fel a főispánt, egy Székesfejérvárott felállítandó osztrák-magyar fiókbanknak a miniszterelnök útján való kieszközlésére. A főispán legnagyobb készséggel megígérte, hogy az eszmét töle telhetőleg támogatni fogja. E tárgyban ma népes értekezlet volt a polgármesternél, kit a megjelentek élénk eszmecseré után megbíztak, hogy a miniszterhez intézendő fölterjesztésben a bankfiók szükségességét körülmenyesen indokolja.

— **A tréfas gáz.** Tegnapelőtt este 10 óra tájban együtt ült a rendes társaság a Pongrácz-kávéház társasztalánál. A társaságnak egy részkaláberezett, a másik, a nagyobb, buzgó kibicézelt. Kissé távolabb tisztos családapák hörgölgették a vascora utáni pikolót, míg a banda ábrándosan játszott egy közkedvelt operett szerenádát. A trónuson ezuttal háborítatlanul ült *Rózsika*, az anix kártya sport világbajnoknője és tálcakendőt horgolt. Szóval, ugynevezett kávéházi szelcsend dühöngött a tágas helyiségben, midőn egyszerre, mint a derült égből lecsapó villám, valami megdöbbentő esemény történt. A hasonlat ugyan rossz, de a meglepetés sem volt élvezetes. A gázlángok ugyanis egy szempillantás alatt kialudtak és félmeteres sötétség támadt. A kártyázók kezéből kihullott a blatt, a kibicék megdermedtek, a tisztos családapák kávéja a felemelt eszézből mellényükre ömlött, a nótá megszokott, *Rózsika* pedig a tenyerébe szurt. A következő perczen azonban mindenki magához tért és maga temperamentumához mérthevességgel aposztrofálta azt a vállalatot, melynek gázgyár a neve. Nehány elszánt ember egy vizsgyufával közeledett a gázórához, hol teljes vízhiányt konstátáltak, mások pedig az utcára siettek, hol meghatározhatatlan távolságból egy-két szentjánosbogárszerű gázláng pisilkolt. E bizonytalan fénynél megpillantottak egy gázból élő emberi lényt, vulgó: lámpagyújtó, a ki a szerény lángocsákat vad kegyetlenséggel koppantgatta. A sötét alakot szó nélkül behurcolták a még sötétebb kávéházba s a kiszáradt gázórához vezették. Egy rövid, de izgalomteljes negyedóra mulva *Mrázék* embere diadalmasan fölkiáltott: *Legyen világosság!* Gyufák szerzentek, karok emelkedtek és — lön világosság. A vendégek azonban még sokáig eltűnődtek azon, hogy ugyan miért nem tudja a városi hatóság rendre szoktatni a gázgyárat, a hanyagság eme prototypusát?

— **Baleset.** *Tóth* Nándor megyei számvéveje ma délelőtt fél 11 óra tájban valami ügyesbajos dologban járt a városházán. Midőn dolga végeztével az emeleti lépcsőzeten lefelé haladt, olyan szerencsétlenül csuszott meg a botrányosan keskeny lépcsőfokon, hogy jobb lábá bokán felül eltört. Azonnal bevitték az első alkapitány szobájába, hol csakhamar negjelent dr. *Pataky* Armin és bekötözte a sérült lábát. — E közben a hivatalában levő férjet is értesítették a balesetről, mire az sietve megérkezett s maga segítette a mentőkocsiba emelni a szerencsétlenül járt asszonyt, kit a mentők egyenesen lakására szállítottak. A viruló szép asszony balesete az egész városban osztatlan részvétet keltett.

Uti rajzok.

A székesfehérvári felső kereskedelmi iskola olaszországi tanulmányútjából.

Milano.

Azt mondják, hogy Milano Olaszország legszébb városa. Annyi tény, hogy a hova legjobban visszakívánkozunk, a melynek képe legtávolabb időzik szemünk előtt, s a mely a legkellemesebb benyomást gyakorolta ránk, az Milano volt.

Itt találkoztunk először azzal a nagy sürgés-forgással, bántó lárma-zajjal, a mi a nagy városokat jellemzi. A város tele van szebbnél-szebb épületekkel, kolosszális emlékekkel, gyönyörű műrekekkel, tágas és szép parkokkal, továbbá templomokkal, a melyeknek mind meg van a saját történetük.

Mindezeknek mintegy középpontját képezi a világhírű dóm, a mely Milano büszkesége és a mely a város valamennyi építészeti remekét egy terjedelemben, mint művészi értékre felülmúlja. Az egész templom fehér márványból készült. Európa templomai között terjedelemben a harmadik. A XIV. század végén kezdték építeni és csak 1808-ban fejezték be. A rengeteg számú szobrok, disztimények, csiradák ugyszólván belepik a dóm homlokzatát és tetejét. Külsje tiszta góthi stíl, míg belsejében három század elű stíljai ölelkeznek egymással. Ötvenkét oszlopon nyugszik a hatalmas tető, mely festményekkel van tele. Az oldalfalakon nincsenek festmények.

A templomot kívül-belül megtekintve, felmentünk a tetejére is. Hosszu, a gerincz felé emelkedő tér ez is, a melyet karsu, még messze felnyuló márvány-tornyok szíjai öveznek. A tornyok közül szép látvány a nyüzsgő Milano képe. Itt, a tetőn a templom emberei képes levelezőlapokat árulnak. Az itt elárusított képes lapokra a következőket nyomták bélyegzővel:

D A L D U O M O
9—APR. 1900
D I M I L A N O

Ez által akarják mintegy hitelesíteni, hogy az illető a dóm tetején fenn volt. A tetőről még egy lépcsősorozaton a toronyba is fel lehet menni. A társaság egyrésze vállalkozik rá. Felmegyünk. Remek kép tárul szemünk elé! Az egész Milano. A rengeteg háztenger, a kupolák, tornyok és obeliszek megszámlálhatlan sora! És lenn a *piazza del duomo*n, mint szivarskatulyák vonulnak tova a *Tramvie del comune di Milano* villamos kocsjai. Az emberek gyufaszál nagyságúak. Ide a magasba már nem hat az a zsongás, zsiibongás, a melyet még a tetőn hallani. A esendét csak társaink lépteit, csodálkozó felkiáltásait és a villamosok olykor-olykor felhangzó kürtje szakítja meg. Azt az áhitászerű hangulatot, azt a szabad, minden gondtól ment és eszményies lélekállapotot, a mit ott fent, távol mindentől érez az ember, leírni nem, csak érezni és elképzelni lehet.

Miután a toronyból és a tetőről a templomba visszatértünk volt, megnéztük Szent Károly sírját. Rácsos kapun keresztül menve, egy viaszgyertyát tartó pap vezetése mellett több lépcsősoron keresztül lementünk a koporsó elé. A koldorsó színezüstből készült, tele domborművekkel, a melyek szent Károly életéből egyes jeleneteket ábrázolnak. Az egész egy villamos lámpával van megvilágítva. A barát francia nyelven mondja el azokat a dolgokat, a melyek a látogatót érdekelhetik.

Gyönyörű a *piazza del duomo*, a melynek közepén Viktor Emánuel lovas szobra áll. A szobor inkább szép, mint hü. A tér két oldalán van a *Viktor Emánuel galleria*, a melynek egyik részét 1865-ben kezdték építeni és már régóta bevégzett egész. Míg a másik oldalon még nincs teljesen befejezve, de a meglevő részt már átadták a forgalomnak. Ez oszlopos utcáival a párisi Rivolira emlékeztet. — A kereskedelem középpontja és a milánói előkelő világ korzója. Este nyüzsgő emberáradat lepi el, a mely csak késő éjjel tér otthonába.

Milanóban nagy meglepetés várt reánk. A

város 32 jegyét engedélyezett társaságunknak a *Scála* színházba és nekünk ezen az uton a színházi műélvezet non plus ultrája jutott osztályrészül. A Scála a világ legelső és legnagyobb színháza. Maga a színpad van legalább akkora, mint a fehérvári színház egész beltéré. Azután a páholyok végtelen száma! És a sok-sok páholy és ülőhely, a hova ezren és ezren férnek be, mind tömve van és mégis sokkal nagyobb a csend ott felvonásközben, mint a fehérvári színház ritkaságként mutogatható látogatói között. A színpad felett villamos lámpával világított lap van, a melyen minden öt perczen változó szám mutatja az órát. De nem Milano elismert szépei, nem a pompa, melyet a közönség itt kifejt, az, a mi a figyelmet leköti, hanem az előadás, melyet másfél száz tagból álló zenekar kísér. Nincs itt sietés, nem törekszik itt senki a sugólyuk közelébe férközni, mint nálunk teszik az elsőtől az utolsóig. Minden mozdulat szorosban beletartozik az alakításba és szorgos figyelem s tanulás eredménye. Ha minden elhomályosul emlékeztünkben, ha a milánói dóm, a Vatikán, a Péter templom és Velenceze lagunái, Michelangelo, Ráfáel műrekei, az új impressiók folytán lelkünkben csak halvány nyomokban maradnak: bizony mondom, a Scála előadását sohasem feledjük el, és ha semmiért se, de azt meghallgatni magáért érdemes Milanóba menni!

Toscát adták. Majd egy baletet mutattak be. Egy orosz monda volt ennek a tárgya. Orosz és francia táncok is adtak elő ebben. A tánc szabatosága, az automatászerű mozdulatok igazán szépek. Sehol egy liiba nem fordult elő.

De van is itt aratása a művészetnek. A tragédia befejezte után akkora koszorúkat kapott a művésznő, hogy mikor izmos, erős emberek azokat az előadás után a közönségnek bemutatták, ők is, meg a művésznő is eltörpültek az óriási virághalmazok között. Az egyik koszorú lehetett két ember magassága.

Negyed kettőkor elhagytuk a színházat. A végét már nem vártuk meg. Sok dolgot kellett megtekintetlenül hagynunk utunk rövidsége miatt, de mindezek között legjobban sajnálom ennek az előadásnak a végét.

Sok szép dolgot láttunk mi még Milanóban. A Da Vinei szobor, az *Utolsó vacsora*, a népkert, az eréna és sok más nevezetesség, a melynek leírása csak helyszűke miatt szorult ki innen. Egy nagy bankot is megtekintettünk, a hol igen szívesen fogadtak és az összes berendezést megmutatták.

Április 10-én igazán nehéz szívvel hagytuk el ezt a várost, a hol annyi kedves impressióval gazdagodtunk, hogy tervünkhez híven a Genua felé induló gyorsvonatra ülünk. **Polyák**

Felcélus szerkesztő: Chay Antal.

Gróf Zichy Pál Ferencz

nagyhörcsöki ménéséből

5 telivér és 63 félvér csikó és kancza

kerül eladásra

f. é. április 29-én d. e. 10 órakor

kezdődő árlejtés útján.

Bővebb értesítést nyújt:

Heisler Antal ispán,

Nagy-Hörcsök.

Posta és vasuti állomás: Sárboárd.

Ajánlati hirdetmény.

V. b. Segesváry Dezső gyógyárú-üzletében raktáron levő áruk és üzleti berendezés ajánlati uton fognak értékesítettetni. Felkérem tehát mindazokat, kik ezen árukat vagy azok egy részét megszerezni akarják, hogy eziránti zárt ajánlataikat f. hó 27-ig hozzám juttatni szíveskedjenek.

Az ajánlat benyújtása alkalmával a megvenni szándékolt áruk leltári becsértékének 10% alulirtnál készpénzben leteendő.

A beérkezett ajánlatok el- vagy el nem fogadása felett a csődválasztmány belátása szerint határoz. Az ajánlat elfogadása esetén a megvett áruk vételára azonnal készpénzben lefizetendő és az áruk az üzletből elviendők.

Az áruk — alulirtnál (kórház-utca 1. sz. a.) történt jelentkezésre — megtekinthetők d. e. 9—12 óra és d. u. 3—4 óra között.

Székesfehérvárott. 1900. évi ápril hó 20-án.

A csődválasztmány megbízásából
Dr. Vértessy Géza,
tömeggondnok.

Idegen: Mit jelentsen ez a kép?

Géplakatos: Ezek az emberek kipróbálják a Gutmann J. és Társa ezég által gyártott híres „Columbia” és „Lassale” nevű kék munkás öltönyöket, melyért a ezég kezeskedik, háromszor hatan nem képesek szíjjel tépni.

Idegen: Csodaszéri! Micsoda más tulajdonsága van még ezen ruháknak?

Géplakatos: Ezen öltönyök tartósság és ár tekintetében minden más gyártmányt jóval felülmúlnak, miért is két ízben arany éremmel lettek kitüntetve: valódi indigo kék festésű ezéma szövésből duplán varrva készülnek, és szabadalm. vasgombokkal vannak ellátva, melyek soha nem szakadnak le.

Idegen: Ugy képzelen, hogy sokan vannak, akik e kitűnő gyártmányt utánozzák.

Géplakatos: Ezt jól etalálta, de a ki csalódnai nem akar, az nézze meg okvetlenül vajjon rajta van-e a gombon a Gutmann J. és Társa ezég neve; ha nincs rajta, akkor biztos lehet benne, hogy utánozott.

Idegen: Ezen ezég csak kék munkás öltönyöket készít?

Géplakatos: Óh nem! Ott a legjobb férfi ingek, fehérneműek és kalapok hallatlan olcsón kaphatók.

Idegen: Es mi ezen ezégnek pontos czime?

Géplakatos: E jeles ezég czime:

GUTMANN J. és TÁRSA

BUDAPEST,

VII. kerület, Kerepesi-ut 16. szám.

Minták és árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Első magyar általános biztosító-társaság Budapesten.

I. Tűz, szállítvány- és jégbiztosítási üzlet.

KIADÁSOK

Negyvenkettedik évi zarszámla 1899. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK

Main financial statement table for the fire, cargo, and ice insurance business, showing income and expenses in korona and fill.

VAGYON

Méregszámla 1899. december 31-én.

TEHER

Balance sheet table showing assets (VAGYON) and liabilities (TEHER) as of December 31, 1899.

II. Életbiztosítási üzlet.

Harminchetedik évi zarszámla 1899. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK

BEVÉTELEK

Main financial statement table for the life insurance business, showing income and expenses in korona and fill.

VAGYON

Méregszámla 1899. december 31-én.

TEHER

Balance sheet table showing assets (VAGYON) and liabilities (TEHER) as of December 31, 1899.

Budapest, 1899. december hó 31-én.

Kacsványk János, elnökbiztosítási könyvvivő.

Báró Harkányi Frigyes, Jency Lajos.

As-igazgatóság: Ormódy Vilmos, báró Schosberger Zsigmond.

Gergely Tódor, központi könyvszerkesztő, gróf Zichy Nándor.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben és az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételei a fenti és segéd könyvekkel teljesen megegyezőnek találván. Budapest, 1900. március hó 22-én. Hajós József.

A felügyelő-bizottság: László Zsigmond.

Báró Kacsványk Géza.